

Kleine tekst

Over de probleemstelling kan niet getwijfeld worden. De *belangrijkste feiten* zijn de opwarming van de aarde, de ondergang van de van biodiversiteit, en de ontbossing. Het probleem overstijgt de mogelijkheden van individueel gedrag. Het is niemands individuele schuld, en enkel *collectieve* oplossingen kunnen de zaak redden. De *belangrijkste oplossingen* liggen in duurzame energie, circulaire economie en bescherming van het natuur-patrimonium. Beide kunnen niet echt spontaan of onvoldoende uit zichzelf ontstaan, daarvoor zijn *verdragen en wetgeving* nodig. De wetgeving zal zich steeds steunen op het fundamenteel recht op welvaart en een gezonde leefbare wereld, voor elkeen, nu en voor de toekomstige generaties. De *parlementen en overheden* zullen eerder passief blijven, tenzij ze in confrontatie komen met *burger-initiatieven* die het groeiend draagvlak bij de bevolking tot uiting brengen. Alles werd en wordt nog steeds in gang gezet door milieu-organisaties, ‘burgerinitiatieven’, het ‘middenveld’ zo men wil.

In feite staan de belangrijkste feiten en gegevens hierover in de vorige hoofdstukken. Ik heb dit aangevuld met een “kleine tekst” met betrekking tot nog wat bijkomende vragen:

- is er al niet altijd een schommeling geweest van het klimaat?
- hoeveel CO₂ zit er al in de atmosfeer?
- wat is climate denial?
- waarom spreekt men eigenlijk over een stijging tot 1,5 of 2 °C?
- zullen de Verenigde Staten het akkoord van Parijs verlaten?
- hoeveel subsidies zijn er naar kernenergie en fossiele brandstoffen gegaan?
- hoe schadelijk zijn windmolens en zonnepanelen voor het milieu?

Climate change doorheen de tijd

Al Gore: "Ons perspectief van op de grond, opkijkend naar de hemel, kan ons misleiden. We zien de atmosfeer als een uitgestrekt en grenzeloos omspansel. Maar wetenschappers weten al lang wat foto's uit het internationale ruimtestation laten zien: de lucht is eigenlijk een extreem dun laagje rond onze planeet. Dat is wat het zo kwetsbaar maakt voor menselijke activiteit. Als je gewoon rechtdoor rijdt in een auto met een snelheid als op de snelweg, dan zou je in minder dan een uur in de ruimte zijn. We stoten elke dag 110 ton opwarmings-pollutie in deze zeer dunne laag. We zijn zoveel extra warmte-energie in de atmosfeer aan het vastzetten, als zou worden vrijgegeven door 400.000 Hiroshima-klasse atoombommen die elke dag zouden exploderen op het aardoppervlak. We leven op een grote planeet, maar dat is een onvoorstelbare hoeveelheid warmte-energie."³⁴

Veel uitspraken hierboven en -onder over de opwarming van de aarde komen uit de conclusies van het vijfde rapport van het Intergouvernementeel Panel over Klimaatverandering (IPCC), "*het meest nauwgezette en meest volledige naslagwerk over klimaatverandering*" zegt dr. JP van Ypersele, professor klimatologie aan de UCL en voormalig vicevoorzitter van het VN-klimaatpanel IPCC). Dit klimaatpanel van de Verenigde Naties: "werd in 1988 opgericht door de Wereld Meteorologische Organisatie (WMO) en het VN-Milieuprogramma (UNEP) om beleidsmakers te voorzien van regelmatige, wetenschappelijke beoordelingen inzake klimaatsverandering, de impact ervan en toekomstige risico's, en opties voor aanpassing en mitigatie. IPCC-beoordelingen zijn geschreven door honderden

34 Gore, A. (2017). *An inconvenient sequel: Truth to power*. New York: Rodale, p.34 ev.

vooraanstaande wetenschappers die hun tijd en expertise als vrijwilliger inzetten als coördinerende hoofdauteurs en hoofdauteurs van de rapporten. Ze schakelen honderden andere experts in als auteurs die bijdragen met hun aanvullende expertise op specifieke gebieden. IPCC-rapporten ondergaan meerdere ontwerp- en beoordelingsrondes om ervoor te zorgen dat ze volledig en objectief zijn en opgesteld zijn op een open en transparante manier. Duizenden andere deskundigen dragen bij aan de verslagen als recensenten en zorgen ervoor dat de rapporten het volledige scala aan opvattingen weerspiegelen uit de wetenschappelijke gemeenschap.”³⁵

Op aarde en in de kosmos zijn er miljoenen jaren al evoluties en veranderingen aan de gang, waar we als mens geen invloed op hebben. Maar we weten precies waar we wel invloed op kunnen uitoefenen: de uitstoot van CO₂ en andere broeikasgassen. Klimaatdeskundige JILL PEETERS: “Er zijn in essentie vier grote, natuurlijke oorzaken van klimaatverandering.

- De belangrijkste is zonder twijfel de ‘continentendrift’ [...] we spreken al gauw over tientallen miljoenen jaren vooraleer er zichtbaar iets verandert. [...]
- De afwisseling [van ijsstijden] heeft te maken met de tweede belangrijke reden van natuurlijke klimaatverandering: de variaties van de baan van de aarde rond de zon [...]
- En dan komen we bij de derde natuurlijke oorzaak [...] Kleinere variaties veroorzaakt door wisselingen in de dynamiek van de zon, Dansgaard-Oeschger-cycli. [...] Deze invloed is volgens het IPCC-rapport heel beperkt. De bijdrage aan de opwarming is slechts 2% (periode 1750-2011) [...]

35 IPCC (2013). *IPCC Factsheet: What is the IPCC?* www.ipcc.ch.

- Voor de volledigheid moeten we als vierde klimaatbepalende, natuurlijke factor de grote meteorietinslagen en vulkaanuitbarstingen vermelden [...] de bekendste meteorietinslag is die van 65 miljoen jaar geleden.”³⁶

Daarnaast is er dus de menselijke activiteit die het klimaat beïnvloedt. Men kan wetenschappelijk goed het ene van het andere onderscheiden. “Parallel met de stijging van de CO₂-concentratie in de atmosfeer daalt ook de O₂ (zuurstof)-concentratie in de lucht. Dat komt omdat de koolstof (C) afkomstig van olie en steenkool zich bij verbranding bindt met atmosferische zuurstof om koolstofdioxide (CO₂) te vormen. Dit verband is reeds gekend sinds het begin van de jaren 1990. Het is een van de belangrijkste elementen in de bewijsvoering dat de hogere CO₂-concentraties in de lucht het gevolg moeten zijn van het verbranden van fossiele brandstoffen en dus geen natuurlijke oorzaak kennen.” stelt Prof. dr. Philippe Huybrechts, Klimatoloog, IPCC-auteur, Vrije Universiteit Brussel³⁷. De wetenschappelijke gegevens over de verandering van het klimaat en over de oorzaak ervan (recente menselijke activiteit) worden uit de meest onverwachte hoek bevestigd. In een intern bedrijfsrapport van de petroleummaatschappij SHELL werd letterlijk gesteld: “Er bestaat een redelijke wetenschappelijke consensus dat een toename van de uitstoot van broeikasgassen wereldwijde opwarming zou veroorzaken.” Geschreven in 1988.³⁸

36 Peeters, J., Goeteyn, L. & Jacobson, C. (2014). 40 graden in de schaduw: over leven in een ander klimaat. Tiel: Lannoo. p.114 e.v.

37 Peeters, J., Goeteyn, L. & Jacobson, opus cit. p. 123

38 Farand, C. & Kelly S. (2018). *Shell took 16 years to warn shareholders of climate risks, despite knowing in private all along.* www.globalresearch.ca.

“De ‘meest recente’ plotse opwarming dateert van het einde van het paleoceen, ongeveer 56 miljoen jaar geleden”³⁹

39 Peeters, J., Goeteyn, L. & Jacobson, opus cit. p. 112